
ANNALIS
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. XLVII, 2

SECTIO H

2013

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katedra Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej

PAWEŁ PASIERBIAK

Strefa wolnego handlu między Unią Europejską i Republiką Korei

Free Trade Area between the European Union and the Republic of Korea

Słowa kluczowe: preferencyjne umowy handlowe, strefa wolnego handlu, handel zagraniczny, Unia Europejska, Korea Południowa

Key words: preferential trade agreements, FTA, foreign trade, the EU, Republic of Korea

Wstęp

Preferencyjne porozumienia handlowe zaczęły postawać na większą skalę w latach 50. XX w. Przez kolejne 40 lat ich liczba zwiększała się, jednak w stosunkowo wolnym tempie. W 1990 r. istniało około 70 tego rodzaju porozumień. Dopiero w kolejnych latach nastąpiło zdecydowane przyspieszenie działań na rzecz tworzenia preferencyjnych porozumień handlowych. W 2012 r. funkcjonowało ich już około 320¹. Dynamiczny wzrost liczby tego rodzaju umów zachodził pomimo toczącej się od 2001 r. rundy multilateralnych rokowań handlowych w ramach Światowej Organizacji Handlu. Tym samym rozwojowi porozumień wielostronnych towarzyszył równoległy wzrost zainteresowania związkami dwustronnymi.

Aktywnymi podmiotami uczestniczącymi w procesach intensyfikacji relacji bilateralnych były Unia Europejska oraz Korea Południowa. Na początku XXI w. oba podmioty zaczęły realizować szersze strategie rozwoju preferencyjnych porozumień handlowych. Jednocześnie UE i Korea podjęły rozmowy w sprawie porozumienia o wolnym handlu między sobą. Negocjacje zakończyły się powodzeniem, a zawarte porozumienie weszło

¹ Według stanu na 15 stycznia 2012 r. [WTO, 2013a].

w życie 1 lipca 2011 r. Jest ono ważne z wielu powodów, ale podstawowe znaczenie ma tutaj wyjątkowo szybkie tempo procesu liberalizacji oraz fakt, iż postanowienia dotyczą wszystkich bez wyjątku grup produktów.

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie przyczyn podjęcia rozmów dotyczących zawarcia porozumienia o wolnym handlu między Unią Europejską i Koreą Południową (KOREU FTA²) oraz syntetyczne przybliżenie najważniejszych jego postanowień³. Do realizacji celu opracowania wykorzystano metody: analizy danych statystycznych oraz opisową.

1. Polityka partnerów wobec porozumień o wolnym handlu

Zarówno Unia Europejska, jak i Korea Południowa, jako kraje członkowskie WTO, oficjalnie deklarują, że porozumienia zawierane na zasadzie wielostronnych uzgodnień zajmują priorytetowe miejsce w ich polityce handlowej. Niemniej oba podmioty w warunkach trudności, jakie napotyka finalizacja negocjacji tzw. rundy rozwoju WTO, podjęły decyzje o większym zaangażowaniu się w rozwój relacji bilateralnych, na zasadach porozumień o wolnym handlu.

W 2006 r. Unia Europejska sformułowała strategię **Global Europe**, która miała odpowiadać na wyzwania stojące przed Unią w globalizującym się świecie. Celem tej strategii jest redukcja celnych i pozacelnych barier w handlu UE z jej partnerami oraz liberalizacja dostępu do rynków dla europejskich inwestycji. Zdaniem przedstawicieli UE niektóre zagadnienia są zbyt skomplikowane, by na obecnym etapie rozwoju współpracy wielostronnej można je było objąć uzgodnieniami. W związku z tym Unia Europejska zamierza realizować te cele za pomocą porozumień o wolnym handlu (FTA) tzw. nowej generacji [COM, 2006, s. 10]. Głównymi ekonomicznymi kryteriami wyboru partnerów, z którymi mogą być podjęte negocjacje, są duży potencjał rynkowy partnera, znaczne korzyści ze zniesienia taryfowych i nietaryfowych barier w ramach FTA oraz podjęte przez potencjalnego partnera negocjacje z konkurentami UE [COM, 2006, s. 11]. W strategii Global Europe jednym z trzech literalnie wymienionych podmiotów jest Korea Południowa⁴.

Początek XXI w. to również zmiana w polityce handlowej Korei, polegająca na wdrażaniu strategii większej integracji kraju z gospodarką światową poprzez nawiązywanie porozumień handlowych o charakterze preferencyjnym. Władze oceniały geoeconomiczne położenie kraju jako trudne. Z jednej strony bliskim sąsiadem Korei jest Japonia, specjalizująca się w produkcji i eksporcie dóbr wysokich technologii przerna-

² KOREU FTA – ang. Korea-European Union Free Trade Agreement. W dalszej części opracowania skrót ten będzie niekiedy używany.

³ Interesującym obszarem badań byłyby również skutki ekonomiczne porozumienia. Niemniej, ze względu na ograniczenia objętościowe opracowania oraz stosunkowo krótki okres, który upłynął od wejścia w życie umowy, nie jest możliwe pełne przedstawienie tego zagadnienia. Będzie to przedmiotem dalszych analiz autora.

⁴ Pozostałymi dwoma były ASEAN oraz MERCOSUR.

czonych dla zasobniejszych konsumentów, z drugiej strony Chiny, które jak dotychczas oferują na rynkach międzynarodowych produkty tanie, ale w coraz większym stopniu konkurencyjne [EIU, 2010, s. 6; EIU 2011, s. 4]. W związku z tym, by poprawić konkurencyjność koreańskiej gospodarki, należy zwiększać zaangażowanie oraz obecność w gospodarce światowej przez aktywne tworzenie porozumień o wolnym handlu. Strategia ta została określona mianem **Global Korea** [Cooper i in., 2011, s. 6; Das, 2012, s. 5]. W założeniach Korea miała stać się centrum (osią) sieci porozumień o wolnym handlu w Azji Południowo-Wschodniej. W 2003 r. ustanowiono w Korei tzw. mapę drogową dotyczącą porozumień o wolnym handlu, w 2004 r. podpisano pierwsze porozumienie (z Chile), a do chwili obecnej kraj ten zaangażował się w negocjacje z ponad 50 krajami. W tę nową strategię dobrze wpisuje się porozumienie o wolnym handlu między Unią Europejską i Koreą Południową, które jest dziesiątym takim porozumieniem zawartym przez Koreę [WTO, 2012a, s. 1, 47].

2. Ekonomiczne znaczenie partnerów wobec siebie

W roku 2011 wielkość populacji Unii Europejskiej wyniosła niemal 504 mln osób, a PKB było równe 16,485 bln USD [WTO, 2013b]. Korea Południowa to rynek prawie 50 mln konsumentów, a wypracowane PKB w 2011 r. sięgnęło 1,5 bln USD [WTO, 2013c]. Obie gospodarki, choć różnią się wielkością i potencjałem, wykazują podobne zorientowanie w handlu – zarówno UE, jak i Korea eksportują i importują głównie towary przetworzone i w coraz większym stopniu świadczą usługi w skali międzynarodowej. Obie gospodarki różnią się stopniem otwartości: wskaźnik obrotów handlowych do PKB wynosił dla Korei 108%, natomiast dla UE 29,8%⁵.

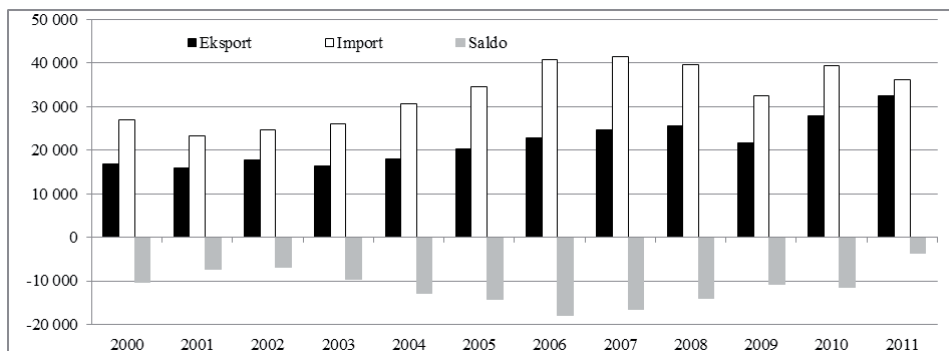
W 2011 r. Unia Europejska zajmowała 1. miejsce w rankingu światowych eksporterów i importerów towarów. Wartość eksportu wyniosła 2,1 bln USD, a importu 2,4 bln USD, co oznaczało udziały w światowych przepływach na poziomie odpowiednio 14,9 i 16,2%⁶. Korea Południowa plasowała się na 5. pozycji w światowym eksporcie (555 mld USD, z udziałem 3,9%) i również na 5. jako importer (524 mld i 3,6%). W dziedzinie usług UE również zajmowała 1. miejsce z udziałami nawet wyższymi niż w handlu towarowym, natomiast Korea była 9. eksporterem usług i 8. ich importerem.

Powiązania gospodarcze między UE i Koreą Południową należy uznać za relatywnie intensywne i rozwojowe, choć ze względu na potencjał większe znaczenie ma rynek UE dla Korei niż odwrotnie. W 2011 r. UE z udziałem 10,1% była trzecim po USA i Chinach rynkiem zbytu dla Korei, natomiast udział 9% dawał Wspólnocie 3. miejsce w rankingu rynków zaopatrzenia [WTO, 2013c]. Z punktu widzenia UE Korea była 10. rynkiem zaopatrzenia i zbytu, z takimi samymi udziałami na poziomie 2,1% [EC, 2012b]. Efektem bilateralnej wymiany jest negatywne saldo bilansu handlowego, które odnotowuje UE.

⁵ Dane dla lat 2008–2010 [WTO, 2013b, WTO 2013c].

⁶ Dane bez handlu wewnętrznego UE [WTO, 2012b, s. 27].

Przyznać trzeba jednak, iż od 2007 r. ma ono tendencję malejącą. W 2007 r. deficyt UE wyniósł 16,6 mld EUR, w 2009 r. 10,8 mld, a w 2011 r. około 3,6 mld EUR.

Rysunek 1. Wymiana handlowa UE z Koreą Południową w latach 2000–2011 (w mln EUR)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Eurostat].

W strukturze towarowej wymiany handlowej dominują towary przetworzone. Dane liczbowe charakteryzujące to zagadnienie przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Struktura rzeczowa obrotów towarowych UE z Koreą Południową w 2011 r. (w mln EUR i %)

Wyszczególnienie	Eksport		Import	
	Wartość	Udział	Wartość	Udział
0 – Żywność i zwierzęta żywe	1 190	3,7%	114	0,3%
1 – Użytki i tytoń	315	1,0%	10	0,0%
2 – Surowce nieżywnościowe, z wyjątkiem paliw	1 324	4,1%	566	1,6%
3 – Minerale, paliwa, oleje i pochodne	459	1,4%	1 935	5,4%
4 – Oleje roślinne i zwierzęce, tłuszcze i woski	78	0,2%	3	0,0%
5 – Produkty chemiczne i pochodne	5 332	16,4%	2 225	6,2%
6 – Towary przetworzone sklasyfikowane według materiałów	3 394	10,5%	4 435	12,3%
7 – Maszyny i urządzenia transportowe	16 146	49,8%	23 122	64,1%
8 – Różne wyroby przetworzone	3 311	10,2%	3 451	9,6%
9 – Inne wyroby i transakcje wcześniej niesklasyfikowane	509	1,6%	138	0,4%
Razem	32 419	100,0%	36 057	100,0%

Źródło: [EC, 2012b].

Tabela 1 potwierdza wyraźną dominację wyrobów przetworzonych w bilateralnych obrotach handlowych. W 2011 r. aż 91,6% importu UE z Korei stanowiły dobra tego rodzaju, przy czym 64,1% stanowiła grupa SITC 7 (maszyn i urządzeń transportowych) [EC, 2012b]. Wśród tych produktów największe znaczenie ma grupa wyposażenia biur oraz produktów telekomunikacyjnych oraz grupa wyposażenia transportowego. Wysoka kon-

centracja występuje również w eksporcie, bowiem 85,2% całego wywozu stanowią dobra przetworzone. Udział na poziomie 49,8% miała grupa maszyn i urządzeń transportowych, 28,6% – grupa pozostałych maszyn, a 17,2% – wyposażenia transportowego.

Bilateralne relacje w obszarze usług kształtują się odmiennie niż w przypadku towarów. Unia wypracowuje tutaj nadwyżkę – w 2008 r. eksport usług do Korei wyniósł 8,1 mld EUR, natomiast import 5 mld. W dwa lata później oba strumienie zmniejszyły wartość (oba o 0,5 mld EUR), a nadwyżka pozostała na tym samym poziomie – 3,1 mld EUR [EC, 2012b]. Pomimo stosunkowo niewielkiego znaczenia Korei dla UE (udział tego kraju w zewnętrznym eksporcie usług UE wyniósł 1,4%, a w imporcie 1%) liberalizacja w obszarze usług jest dla UE ważna, bowiem wypracowywana tu nadwyżka kompensuje deficyt generowany przez obroty towarowe. Jednocześnie dziedzina usług jest związana z inwestycjami realizowanymi przez UE w Korei. Postanowienia liberalizacyjne odnośnie do takich obszarów świadczenia usług jak telekomunikacja czy usługi przewozowe mogą pomóc firmom europejskim zwiększyć zaangażowanie na rynku koreańskim. Według danych za 2010 r. skumulowana wartość inwestycji UE w Korei wyniosła 39 mld EUR i o 25,2 mld EUR przewyższała wartość zaangażowania inwestycyjnego przedsiębiorstw koreańskich w UE [EC, 2012b].

Nakreślone powyżej powiązania gospodarcze Unii Europejskiej z Koreą Południową dają podstawy, by twierdzić, iż obaj partnerzy widzą **spory potencjał wzajemnej współpracy**. Wielkość obrotów, które generują przedsiębiorstwa, oraz ich rzeczowa struktura uzasadniają pogląd, że identyfikacja oraz eliminacja barier w rozwoju stosunków gospodarczych między partnerami może przynieść wymierne obopólne korzyści. Takim celem służy umowa o wolnym handlu między UE a Koreą.

3. Założenia strefy wolnego handlu

Strefa wolnego handlu między Unią Europejską i Koreą Południową zaczęła działać 1 lipca 2011 r. W październiku 2010 r. po ośmiu oficjalnych rundach udało się zakończyć podjęty w maju 2007 r. proces negocjacji. Dla Unii Europejskiej porozumienie to jest najbardziej kompleksową z dotychczas zawartych umów i jednocześnie pierwszą podpisaną z krajem pochodzącym z dynamicznie rozwijającej się części świata – Azji⁷. Z punktu widzenia Korei porozumienie oznacza, że jej przedsiębiorstwa uzyskały preferencyjny dostęp do największego rynku świata.

Porozumienie KOREU FTA składa się z 15 rozdziałów, kilkunastu aneksów, protokołów oraz interpretacji⁸. Jest ono kompleksowe, czyli obejmuje wiele aspektów bilate-

⁷ Drugim krajem azjatyckim, z którym 16 grudnia 2012 r. podpisano równie kompleksowe porozumienie, jest Singapur. Patrz: [EC, 2012a].

⁸ Ze względu na ograniczoną objętość opracowania zostaną omówione tylko najważniejsze zagadnienia. Poszczególne rozdziały porozumienia dotyczą następujących obszarów: 1. Cele i ogólne definicje; 2. Traktowanie narodowe i dostęp do rynku dla towarów; 3. Narzędzia polityki handlowej; 4. Bariery techniczne w handlu; 5. Kwestie sanitarne i fitosanitarne; 6. Ułatwienia celne i handlowe; 7. Handel usługami i *e-com-*

ralnej współpracy ekonomicznej. Jednocześnie spełnia on kryteria „WTO plus”, a zatem zawiera zobowiązania znajdujące się w obszarze zainteresowania WTO, ale pogłębione [Ahearn, 2011, s. 453]. **W ramach KOREU FTA przewiduje się:** zniesienie opłat importowych na niemal wszystkie produkty; liberalizację obrotu usługami obejmującą wszystkie metody ich świadczenia; wprowadzenie zasad w obszarze inwestycji w sektorze przemysłu i usług; wdrożenie ścisłej dyscypliny w zakresie ochrony praw własności intelektualnej, zamówień publicznych, reguł konkurencji; wprowadzenie przejrzystych przepisów oraz zasad dotyczących zrównoważonego rozwoju. Ważnym aspektem porozumienia są specjalne zobowiązania dotyczące wyeliminowania i zapobiegania powstawaniu barier nietaryfowych w takich wrażliwych obszarach jak przemysł samochodowy, farmaceutyczny, chemiczny i elektroniczny.

Unia Europejska i Korea Południowa ustaliły, że proces wprowadzania przewidzianych rozwiązań zakończy się 1 lipca 2031 r. Jednak wyjątkowość tego porozumienia wynika z tego, iż **zdecydowana większość zaplanowanych działań ma być zrealizowana w krótkim okresie.** W obszarze taryf celnych uzgodniono, że Unia Europejska wszystkie obciążenia celne na dobra przemysłowe znieśnie w okresie 5 lat, natomiast Korea Południowa w ciągu 7 lat od wejścia w życie umowy. Dynamikę liberalizacji potwierdzają dane liczbowe. Przed wejściem w życie KOREU FTA ponad połowa importu EU z Korei (53,8%) oraz ponad ¼ importu Korei z UE (26,4%) była realizowana na zasadzie bezcłowej (klauzula najwyższego uprzywilejowania WTO) [WTO, 2012a, s. 10, 12]. Od momentu wejścia w życie porozumienia import UE z Korei odbywa się na zasadzie bezcłowej w ramach dodatkowych 6399 linii taryfowych (68,9% taryf celnych UE). Całkowity udział przywozu Unii Europejskiej z Korei Południowej realizowanego bez obciążeń celnych w momencie wejścia w życie porozumienia wyniósł 87,6% jego wartości z lat 2008–2010 [WTO, 2012a, s. 10]. W przypadku Korei Południowej udział ten był mniejszy (64,7%), jednak już w 2016 r. ma wzrosnąć do 97,5%. W tym samym roku niemal 100% importu UE z Korei ma się odbywać na zasadzie bezcłowej. Obie strony wyłączyły z liberalizacji nieliczne i mało znaczące w bilateralnym handlu linie taryfowe: w przypadku UE dotyczy to 42 linii obejmujących wyłącznie produkty rolne (0,1% wartości importu z Korei w latach 2008–2010), natomiast ze strony Korei 57 linii, w tym m.in. ryż i jego przetwory (0,03% wartości przywozu z Unii). O skali zmian i tempie liberalizacji przekonują informacje zawarte w tabeli 2, przedstawiające harmonogram redukcji ceł na artykuły przemysłowe.

We wrażliwym obszarze artykułów rolnych również ustalono harmonogram liberalizacji. Z łącznej liczby 1449 artykułów, w momencie wejścia w życie porozumienia 42,1% z nich zostało objęte obniżkami, kolejne znaczniejsze obniżki zaplanowano na 2016 r. (dodatkowe 19,2%) i 2021 r. (19%). Z umowy wyłączono towary mające udział na poziomie 1,1% [Ambasada RP, 2009].

merce; 8. Przepływ kapitału; 9. Zamówienia publiczne; 10. Ochrona własności intelektualnej; 11. Konkurencja; 12. Przejrzystość rynku; 13. Handel i wzrost zrównoważony; 14. Rozstrzyganie sporów; 15. Postanowienia końcowe. Por. [OJ, 2011].

Tabela 2. Redukcja cel na wybrane towary przemysłowe

Etap redukcji cel	Korea	Udział w całkowitym imporcie Korei z UE (w %)	Unia Europejska	Udział w całkowitym imporcie UE z Korei (w %)
Natychmiast	części samochodowe, instrumenty i urządzenia pomiarowe, tkaniny, opony, statki, urządzenia optyczne, żarówki, odbiorniki TV	90,7% liczby produktów, 69,4% wartości w USD	części samochodowe, komponenty urządzeń telekomunikacji bezprzewodowej, łodówki, klimatyzatory, tekstylia	97,3% liczby produktów, 76,7% wartości w USD
Po 3 latach	farmaceutyki, samochody o pojemności silnika powyżej 1500 cc, inne produkty przemysłu chemicznego, komponenty urządzeń telekomunikacji bezprzewodowej, części statków	5,1% liczby produktów, 22,4% wartości w USD	opony, samochody o pojemności silnika powyżej 1500 cc, łożyska, kopiarki, kuchnie mikrofalowe, samoloty, łożyska	2,1% liczby produktów, 16,6% wartości w USD
Po 5 latach	samochody o pojemności silnika poniżej 1500 cc, samochody z napędem hybrydowym, łożyska, turbiny, pompy, pojazdy transportowe	3,7% liczby produktów, 6,9% wartości w USD	samochody o pojemności silnika poniżej 1500 cc, samochody z napędem hybrydowym, odbiorniki TV, pojazdy transportowe	0,6% liczby produktów, 7% wartości w USD
Po 7 latach	ciężki sprzęt budowlany, maszyny drukujące, pozostałe maszyny	0,5% liczby produktów, 1,3% wartości w USD	–	–

Źródło: [Lee, 2011, s. 32; Ambasada RP, 2009, s. 2].

Zmiany taryf celnych są podstawowym elementem liberalizacji handlu w obszarze obrotów towarowych partnerów, jednak nie wyczerpują zagadnienia. Poza nimi **występuje szereg barier nietaryfowych**, które wspólnie stanowią jedną z głównych przeszkód rozwoju obrotów gospodarczych. Gdyby przeliczyć je na taryfy celne, to w przypadku Korei obciążenie wynosiłoby 76%, a Unii Europejskiej – 46% [Das, 2012, s. 7]. W związku z tym w KOREU FTA duży nacisk położono na redukcję barier pozataryfowych [Sally, 2008].

Przepisy dotyczące redukcji barier nietaryfowych dotyczących specyficznych dziedzin są ujęte w aneksie 2 i dotyczą: 1) elektroniki konsumpcyjnej, 2) pojazdów samochodowych, 3) produktów farmaceutycznych i urządzeń medycznych oraz 4) produktów chemicznych. W obszarze **elektroniki** obie strony zobowiązują się do akceptacji deklaracji zgodności produktu z normami na danym rynku. Producenci z krajów UE będą mogli przeprowadzać niezbędne testy na terytorium Unii w celu uzyskania właściwego certyfikatu zgodności. W coraz mniejszym stopniu strony będą się odwoływać do

niezależnych podmiotów z krajów trzecich. W dziedzinie **pojazdów samochodowych** Korea zobowiązała się w większym stopniu uznawać normy międzynarodowe wypracowane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ. Zmniejszanie barier nietytarfowych w dziedzinie **produktów farmaceutycznych** ma polegać m.in. na zwiększeniu przejrzystości kształtowania cen. Wiąże się to z funkcjonującymi w wielu krajach systemami refundacyjnymi. Zasady refundacji mają być jasne i przejrzyste. Bariery w dziedzinie **produktów chemicznych** mają być eliminowane przez dążenie do zapewnienia przejrzystości prawa i regulacji w ustawodawstwie UE i Korei Południowej.

Jako największy usługodawca świata **Unia Europejska kładła w negocjacjach duży nacisk na liberalizację sektora usług**. Regulacjami objęto m.in. takie obszary jak transport, telekomunikacja, usługi finansowe, środowiskowe, budowlane [WTO, 2012c, s. 35]. Z liberalizacji wyłączono natomiast usługi audiowizualne. Korea Południowa zobowiązała się do zliberalizowania 115, a UE 139 obszarów świadczenia usług [Asia-Monitor, s. 11].

Postanowienia umowy dotyczące usług można określić jako „GATS plus”, co oznacza, że niemal wszystkie są już regulowane postanowieniami WTO, jednak większość zobowiązań została jeszcze pogłębiona. Główne elementy porozumienia dotyczące obrotu usługami dotyczą: 1) otwarcia rynku koreańskiego dla firm spedycyjnych z UE; 2) usunięcia wymogów dotyczących podwykonawstwa w zakresie usług budowlanych; 3) poprawy dostępu europejskich przedsiębiorstw finansowych do rynku koreańskiego; 4) możliwości otwierania przez firmy prawnicze z UE swoich biur doradztwa prawnego oraz nawiązywania współpracy z przedsiębiorstwami koreańskimi i zatrudniania pracowników z Korei [Ambasada RP, 2009, s. 2–3].

Zakończenie

Umowa o wolnym handlu między UE a Koreą Południową jest jedną z najbardziej kompleksowych z dotychczas zawartych na świecie. Swoim zakresem obejmuje wiele aspektów współpracy gospodarczej. Istniejące studia dotyczące przewidywanego wpływu porozumienia na gospodarkę Unii Europejskiej i Korei wskazują, iż pozytywny wpływ z pewnością się pojawi, jednak nie będzie on bardzo istotny i w większym stopniu będzie dotyczyć Korei Południowej [Cooper, 2011, s. 19]. Wzrost eksportu UE do Korei szacuje się na 19 mld EUR (o 48%), natomiast Korei do UE na 13 mld EUR (o 36%) [EP, 2010, s. 23]. Jednocześnie przyczyni się to do przyrostu PKB wynikającego z pełnego wprowadzenia umowy w życie w przypadku Korei o 1–2,3% PKB, zaś w przypadku UE zaledwie o 0,03–0,05% PKB. Taki rozkład korzyści wynika z faktu, iż gospodarka Korei jest mniej więcej dziesięciokrotnie mniejsza od gospodarki UE, w większym stopniu uzależniona od UE oraz wykazuje wyższy poziom protekcji.

Korzyści, jakie wynikają z realizacji harmonogramu liberalizacji, są obecnie trudne do oceny. Ze względu na krótki okres, a także niewielką dostępność danych statystycznych nie można jednoznacznie stwierdzić wystąpienia pozytywnych lub negatywnych efektów

realizowanego porozumienia. Niemniej można stwierdzić, iż skoro w przypadku większości porozumień o wolnym handlu zarówno korzyści, jak i zagrożenia pojawiają się w specyficznych branżach gospodarki, będzie to miało miejsce również w przypadku porozumienia o wolnym handlu między UE i Koreą Południową. Ocena efektów ekonomicznych KOREU FTA powinna stać się zatem przedmiotem przyszłych badań.

Bibliografia

1. Ahearn R.J., *Europe's Preferential Trade Agreements: Status, Content and Implications*, Current Politics and Economics of Europe, vol. 22, no. 3/2011.
2. Ambasada RP (2009), *Omówienie poszczególnych części umowy o wolnym handlu pomiędzy Unią Europejską a Republiką Korei*, Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, 3 grudnia 2009 r., <http://www.seoul.trade.gov.pl/pl/download/file/f,9596> (18.12.2012).
3. Asia-Monitor (2010), *Trigger For Further FTAs*, China & North East Asia, December 2010, s. 11, www.asia-monitor.com (25.12.2012).
4. COM (2006), *Global Europe. Competing in the World. A Contribution to the EU's Growth and Jobs Strategy*, 567 final, 4 October 2006.
5. Cooper W.H., Jurenas R., Platzer M.D., Manyin M.E., *The EU-South Korea Free Trade Agreement and Its Implications for the United States*, CRS Report for Congress, R41534, 1st December 2011.
6. Das D.K., *The EU-Korea Free Trade Agreement: Making of a "Deep" Free Trade Agreement*, Global Economy Journal, vol. 12, issue 1, 2012.
7. EC (2010), *EU-South Korea Free Trade Agreement: A Quick Reading Guide. October 2010*, www.trade.ec.europa.eu/doclib/html/145203.htm (18.12.2012).
8. EC (2012a), *EU and Singapore agree on landmark trade deal*, European Commission Press Release, 16.12.2012, <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=855> (18.12.2012).
9. EC (2012b), *South Korea EU Bilateral Trade and Trade with the World*, European Commission, DG Trade, 21.3.2012. <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/113448.htm> (7.01.2013).
10. EIU (2010), *Widening the FTA net*, The Economist Intelligence Unit, Business Asia, October 25th 2010.
11. EIU (2011), *Trade boost*, The Economist Intelligence Unit, Country Monitor, July 4th 2011, s. 4.
12. EP (2010), *An Assessment of the EU-Korea FTA*, Directorate-General for External Policy, European Parliament, July 2010.
13. *EU-Korea FTA: A Solid Foundation for Growth and Jobs*, EU-Korea Business Round Table, Brussels, 27 June 2012.
14. Eurostat Database, Extra-EU trade by partner, [ext_lt_maineu] (5.01.2013).
15. Lee J. K., *The Korea-EU FTA: Capitalizing on the World's Largest Market*, SERI Quarterly, July 2011.
16. OJ (2011), Official Journal of the European Union, L 127/8, 14.5.2011.
17. Sally R., *Europe and Asia*, Institute of Economic Affairs, Blackwell Publishing, Oxford 2008.
18. Stokes B., *Bilateralism Trumps Multilateralism*, "National Journal", vol. 38, issue 50–52, 16.12.2006.
19. WTO (2011), *World Trade Report 2011, The WTO and Preferential Trade Agreements: from Coexistence to Coherence*, World Trade Organization, Geneva 2011.
20. WTO (2012a), *Free Trade Agreement between the European Union and the Republic of Korea*, Report by Secretariat, WT/REG296/1/Rev. 1, WTO, Geneva, 31 August 2012.
21. WTO (2012b), *International Trade Statistics 2012*, World Trade Organization, Geneva 2012.
22. WTO (2012c), *Trade Policy Review: the Republic of Korea*, Report by the Secretariat, WT/TPR/S/268, WTO Geneva 15 August 2012.
23. WTO (2013a), World Trade Organization. http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm (4.01.2013).
24. WTO (2013b), *WTO Statistic Database, Trade Profiles*. http://stat.wto.org/CountryProfiles/E27_e.htm (7.01.2013).
25. WTO (2013c), *WTO Statistic Database, Trade Profiles*. http://stat.wto.org/CountryProfiles/KR_e.htm (7.01.2013).

Free Trade Area between the European Union and the Republic of Korea

The author of the paper has focused on the Free Trade Agreement between the European Union and the Republic of Korea, which came into force on 1 July 2011. The Agreement is the first concluded by the European Union with an Asian country and also, so far, it has the highest degree of complexity. In his research, the author concentrates on the presentation of changes in trade policies of both partners toward preferential trade arrangements (PTA), but he also describes most important provisions of the agreement on the liberalization of industrial goods, agricultural products and services.